

Король К.А., магістрант ФБСО
Науковий керівник – Денисюк О.Г., к.е.н., доц.,
проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики
Державний університет «Житомирська політехніка»

ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

За сучасних умов господарювання більшість вітчизняних підприємств опинилася в нестійкому фінансовому становищі, тому питання вивчення проблем пов'язаних з управлінням фінансовим станом набули особливої актуальності. Незважаючи на високе практичне значення, більшість питань управління фінансовим станом не вирішено та потребують окремого дослідження.

Ряд фінансових проблем, з якими стикаються українські суб'єкти господарювання за своєю економічною природою є схожими, тому в процесі їх вирішення можна використовувати універсальні інструменти, які у сукупності складають механізми управління фінансовим станом підприємства. Основою даних механізмів є здійснення оцінки фінансового стану підприємства за допомогою абсолютних та відносних показників, які дають можливість визначити рівень прибутковості підприємства, зміни в його структурі, а також відносини з дебіторами та кредиторами тощо.

Система управління фінансовим станом підприємства характеризується суб'єктом та об'єктом управління, а також загальними принципами. До основного загального принципу слід віднести принцип цільової спрямованості, згідно якого управління фінансовим станом підприємства має відповідати дереву цілей підприємства, однією із яких є забезпечення фінансової стабільності, яка включає в себе зростання цінності капіталу та досягнення фінансової рівноваги підприємства. Підцілями даних цілей є забезпечення ліквідності активів, стабілізація грошового потоку, посилення ділової активності, збільшення прибутку та підвищення рентабельності підприємства тощо. Ще одним важливим принципом управління фінансовим станом підприємства є принцип системності, що визначає фінансову стійкість як самостійний об'єкт дослідження, якій притаманні специфічні заходи так критерії оцінки, що відрізняються внутрішнім змістом та визначаються зовнішніми та внутрішніми факторами, що впливають на фінансові показники діяльності підприємства. Даний принцип вимагає проведення всебічного аналізу всіх видів впливу на кінцевий результат управління фінансовим станом підприємства за різними напрямками його прояву.

Розглянемо інструментарій управління фінансовим станом підприємства, основу якого складають показники його оцінки та алгоритми (моделі) їх розрахунку. Можливі наступні варіанти поєднання відносних та абсолютних показників оцінки фінансового стану підприємства:

- абсолютні показники фінансового стану підприємства зростають, а відносні залишаються без змін (збільшення обсягу фінансових ресурсів при незмінній ефективності їх використання);
- абсолютні показники фінансового стану підприємства залишаються незмінними, відносні мають спадаючу тенденцію (збільшення ефективності використання фінансових результатів при незмінних обсягах їх застосування);
- абсолютні показники фінансового стану підприємства мають зростаючу тенденцію, відносні знижуються (одночасне зростання обсягів фінансових ресурсів, які використовуються у виробничій діяльності та ефективного їх використання);
- абсолютні показники фінансового стану підприємства зростають разом із відносними (збільшення обсягів фінансових ресурсів, які використовуються у виробничій діяльності при зниженні ефективності їх використання);
- відносні показники фінансового стану підприємства зростають, абсолютні показники мають низпадаючу тенденцію (збільшення ефективності використання фінансових ресурсів при зменшенні їх обсягів);
- абсолютні показники фінансового стану підприємства зменшуються, а відносні показники зростають (зменшення ефективності використання фінансових ресурсів при зменшенні їх обсягу);
- одночасний ріст показників абсолютних та відносних показників фінансового стану підприємства (зниження ефективності використання фінансових ресурсів при збільшенні обсягів їх споживання у виробничій діяльності);
- абсолютні показники фінансового стану підприємства зменшуються, а відносні показники зростають (зниження обсягів спожитих фінансових ресурсів при незмінній ефективності їх використання).

Дослідження темпів змін показників для кожної з вищенаведених ситуацій дає можливість оцінювати та контролювати рівень фінансової спроможності підприємства. При цьому, показники фінансового стану підприємства доцільно аналізувати системно, шляхом встановлення чіткого взаємозв'язку між ними. Сукупність економічних процесів спроможна укріпити або послабити фінансову стійкість підприємства в залежності від поєднання значень, що відображаються такими показниками як рентабельність прибутку та капіталу, інвестування у виробництво тощо.

Отже, управління фінансовим станом підприємства представляє собою складну систему, якій притаманні такі структурні елементи, як суб'єкт та об'єкт управління, яка підпорядковується загальним принципам управління та має розроблений інструментарій оцінки рівня фінансового стану.